

Redacția, Administrația,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serviciul poștal nr. 2
— Manuscrise nu se
returnează.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrația în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duker, Heinrich
Schöckl, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dammner, in Budapesta: A. V.
Goldberger, Kelemen Bernai; in
București: Agenția Flava, Buc-
oursesale de Roumanie; in Ham-
burg: Karoly & Liebmam.

Prețul inserțiilor: o serie
garmonică pe o coloană 6 or. și
30 or. tinerii pentru o publi-
citate. Publicarea mai deosebită
tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 8)

„Gazeta” ieșe în 22-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrația, piața mare,
târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dăruirea în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 43.—Anul LX.

Brașov, Duminică 23 Februarie (7 Martie)

1897.

Un nou soi de vandalism.

De-un timp încoco nu mai au-
dăm de isprăvile plebei fanatice de
pe strade, care bombarda casele și
ferestrele pacnicilor cetățeni și îi lui-
duia și insulta pe stradă pentru na-
ționalismul lor.

Acest vandalism, care își luase
avântul mai cu seamă dela înființarea
„Kulturęylet“-ului ardelean, când
tinerimea maghiară din Clușiu s'a
ridicat în contra tinerimei române
și a ars țigările noastre în piața Clu-
șului și care mai în urmă luase o
întindere atât de îngrijitoare, a ince-
tat ca la poruncă, nu scim pentru
câtă vreme. Dér în locul lui se practi-
că acum pe totă linia un alt soi de
vandalism, care nu are înfățișare
crudă a pumnului, care lovește
în carne viă, care strică și dărimă
ce-i stă în cale, ci se sevirșese pe
cale liniștită, sub masca orânduiri
legale, care însă de fapt este mult
mai primejdios în urmările lui.

Numai în zilele acestea avurăm
trista ocaziune să aducem la cunoș-
tința publicului român o faptă de
asemenea vandalism, care în sâlbă-
tăcia ei întunecă toate atentatele,
câte s'au făcut și se fac în timpul
mai nou în contra culturii noastre
naționale. Acestă faptă s'a sevirșit
în comuna românească Hodac de
lângă Reghin la porunca dirigeto-
rilor administrativi de-acolo.

Hodacul are două școle mândre
românești. Pe frontispiciul acestor
școle se vedea cu litere mari: pe
una inscripțiunea „Școla rom. gr. cat.“
și pe cealaltă: „Școla rom. gr. or.“

Fislogăbirul dă porunca să se
ștergă cuvântul „română” din acele
inscripțiuni. Inzadar protesteză au-
toritățile școlare confesionale în con-
tra acestui ordin barbar, în zadar
se adresază la autoritățile superioare.
Porunca se susține și dirigătorii ne-
găsind pe nimeni, care s'o ducă în-
deplinire, trebuie să tocmescă nisce
servitori străini, cari se urcă cu
scara și văruesc cuvântul „română”,

ca să nu mai supere la ochi pe fi-
solgăbiru și pe argații săi.

Estă icóna adevărată a noului
soi de vandalism, care stă să nimi-
cască și să distrugă cu încetul tot,
ce reamintese istoria culturii noastre
naționale. Ba mai mult, vré să ni-
micască, cum vedem, și urmele, ce
arată, că cultura noastră, — ce ni-am
câștigat-o cu atâta muncă și cu atâ-
tea jertfe de veacuri ca cea mai
prețioasă comoră a noastră, — este
cultura românească.

Lozinca contrariilor limbei și ai
neamului nostru este astăzi, de-a
șterge și a nimici încetul cu încetul
tot, ce reamintese, că aici în țările
acestea trăesce un popor român,
care a avut un trecut și care aspi-
ră la un viitor demn de el și de
omenire.

Nimic să nu mai aducă aminte,
că aici, în acest stat, trăesce un po-
por român și totul se aibă înfățișare,
că-i vorba numai de nisce cetă-
țeni maghiari „cu buze române”.

Acésta este ceea ce se presentă
și în cestiunea schimbării titlului
Asociațiunii. Același vandalism, care
a vărut cuvântul „română” de pe
școlile din Hodac, se comite și aici,
numai cu deosebirea, că porunca
vine de sus, dela d-l ministru și nu
dela dirigătorii mai mititei.

Mercuri se va întruni adunarea
generală extra-ordinară a „Asocia-
țiunii transilvane”, ca să-și dea ver-
dictul față cu porunca volnică a
ministrului.

Sperăm, că membrii Asociați-
unii vor înțelege, că fiind vorba de-o
cestiune atât de gravă, ei trebuie să
se presente la adunare în număr cât
mai mare, ca să dovedescă prin-
tr'asta, că nu sunt nepăsători în
fața vandalismului ce le amenință a-
cuma nu numai prezentul ci și trecutul.

Revistă politică.

Pace ori război?

Acésta este și adî întrebarea

care ține încordată o lume întregă.
Ce-o să iasă în cele din urmă din
încercătura cea mare orientală nu
poate prezice nimeni. Nicî chiar ca-
petele încoronate în mâna cărora
este depusă hotărîrea despre pace și
război nu sciu ce întorsătură mai
pot lua lucrurile.

Evenimentele cretane atrag
atențiunea și asupra celor ce se pre-
gătesc la granița turco-grecă și mai
cu seamă în Macedonia în vederea
unui conflict sângeros.

O scrisore din Salonic arată, că
transporturile de trupe în spre gra-
niță se fac acum cu o mai mare
iuțelă. Căile ferate îndeplinesc cu
acurateță greaua sarcină. Munca cea
mai mare o au funcționarii căilor
ferate orientale. Trenurile militare
circulă într-o regulă perfectă. Și se
compun din câte 20—30 vagoane și
duc tot-déuna și munițiunile, caii și
bagajele trupelor respective.

În fiă-care și vin 8—12 trenuri
militare, ér trupele turcesci înain-
téză în spre graniță din diferite
puncte.

Cu prilegiul acesta se reamint-
tesce următorul obicei turcesc:
Fiă-care Turc care dispune de mij-
lăcele necesare pôte să trimită, când
e concentrat, un locțiitor. Un ase-
menea locțiitor — în cea mai mare
parte Țiganî séu muhadjiri — costă,
după împrejurări, trei până la dece
lire de aur pe lună. Cine tocmesce
un locțiitor trebuie să plătescă suma
convenită pentru trei luni înainte
și anume séu însuși locțiitorului séu
rudelor sale. Comisia militară tre-
buie să aprôbe însă pe fiă-care loc-
țiitor, căci ômenii bolnavi séu cu
defecte fizice nu se primesc.

Când comisia acceptă pe un
locțiitor, ea îi pune în jurul inche-
ieturei mânei un șnur plumbuit ca
să nu se producă înlocuirii. E, na-
tural, îndoios decă locțiitorii aceștia
au educația militară trebuincioasă.

Din sorginte turcă oficială se
anunță, că până la 8 Martie (stil

nou) trupele otomane concentrate la
granița grecască se vor compune
din 40,000 soldați din infanterie, 16
baterii de câmp și 24 escadrone.
Bașibuzucii din cele trei vilaieturi
macedonene și din Albania de jos
vor forma un corp aparte de 6000—
7000 de ômeni.

Deocamdată așteptă întręga Eu-
ropă cu nerăbdare să vadă ce ur-
mări va avé așa dișa acțiune com-
ună a marilor puteri în cestiunea
Cretai. După multe pertractări între
ele cele șese mari puteri s'au înțe-
les între sine în cele din urmă ca
să amenințe pe Grecia cu măsurii de
siluire, decă nu-și va retrage flota și
trupele din insula Creta.

Marța trecută secretarii trimișilor
puterilor din Atena au predat ministru-
lui trebilor din afară al Greciei câte o
notă identică, adecă de unul și acelaș
cuprins, în care îi împărtășesc, că
s'au unit asupra următoarelor puncte:

1. Creta în împrejurările de față
nu pôte fi nicidecum anexată (încor-
porată) de către Grecia.

2. Puterile au hotărît să dea
Cretai o autonomiă c'un guvern deosebit
sub suzeranitatea Sultanului. Acésta însă
nu se pôte îndeplini decă numai
prin retragerea corăbiilor și a trupelor
grecesce.

Puterile așteptă, ca guvernul
grecesc să respecteze aceste hotărîri
ale puterilor. În cazul contrar pute-
rile sunt firm hotărîte să ia ori-ce măsurii
de siluire decă în timp de șese zile
nu vor fi rechemate corăbiile și trupele
grecesce.

Luni, în 8 Martie n., se sfâr-
șesce terminul, ce i l'au pus Greciei
marile puteri, ca să-și retragă flota
și trupele. Mai sunt dér numai două
zile până atunci și Grecii n'au dat
încă nicî cel mai mic semn, că ar
avé de gând să se supună voinței
puterilor. Din contră purtarea gu-
vernului, a populațiunii din Atena,
a presei eline și a Regelui însuși
până adî dovedesce, că Grecii sunt ho-
tărîți a se opune cererei marilor puteri.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Pe culmile muntelui.

Nicî n'am apucat să vedem bine no-
rișorul, ce se ridicase ca un pumn negru
din spre Răsărit, și ca prin farmece s'a in-
tunecat dintr'odată cerul întreg. Și cât ai
bate din palme să făcú frig și a nceput
să ne răsbescă o ploă repede și dese și cu
picuri cât bôbele de grindină.

Noi eram pe costa muntelui, pe cômă
gólă. Căii nu voiau să ne urmeze, de géba
fi tiram de căpestre. Nicî nu era de ina-
intat, căci nu mai puteam s'alegem plaiul
prin întunericiime și apoi ne bătea și ven-
tul din față mestecând ploă cu zăpadă.
Culmea pe acolo netedă, nicî coline, nicî
stâncă. Eu mai ales tremuram ca varga
și-mî dirdăiau dinții. În câte-va clipite apa
ne răsbise până la piele, par'că ni-ai fi
aruncat în gărlă.

Am adunat de grabă căii unul lângă
altul în șir și i-am acoperit cu sumanele
de-alungul spinării până peste cap. Ér noi
ne-am îndesuit sub pântecelul lor. În felul
acesta și căii erau adăpostiți de isbirile

plou și ale vântului, și noi. Dér ce adăpost!
Apa cădă de pe sumane în șirăie peste
noi, de pe laturii ne isbea vântul, ér pe
sub noi se făcuse baltă.

Eram cincî. Și stăteam virțiți unul în-
tr'altul. Eu făceam, și m'apucase grija că
o să mă mbolnăvesc din rēcăla asta. Mo-
șul Gavril, murmură supărat că-i stinsese
ploă hârbul de lulea și-acum n'avea loc și
chip să și-o aprindă. Unul injura și scuipa
și se da dracului, ér al patrulea — Tudor
— nu sciu ce avea de împărțit cu al cin-
cilea care era Țigan.

„Mă, stai pe loc odată, că te 'mping
de sarî până 'n vale! Țicea Tudor”.

„Da nu stau, mă? Da stai și tu!
Haoleo, o să m'apuce măséua!”

„Fă-te mai așa să-mî încapă umérul”.

„Iacă mă fac”.

Dér când făcea loc lui Tudor, scotea
din echilibru pe cel ce injura. Acesta se
îndesa la locul avut, dér atunci ne sguduia
pe toți și ne pierdeam cumpăna. Ca să
ajungem din nou la statu quo ante, Țiga-
nul era silit să se dea îndărét, și prin asta
iarăși împingea pe Tudor cu umérul afară
și conflictul începea d'a capo.

După vr'o cincî minute ploă s'a li-
niștit. Eram gata să ne părăsim și noi în
linisce adăpostul, când de-odată un fulger
însăpăimântător de puternic ne luă vederile
și de odată cu el un tunet — aprôpe, la
urechia noastră — se restogoli cu atâta mu-
get, încât am trăsărit cu toții. S'au mișcat
și căii, ér Țiganul scoțând un „ha o!” sări
spre noi, și apoi se prăvali îndărét, cădând
pe spate. În săritură, a isbit cu capul în
burta unui cal; calul, speriat și de trăsnet
și de isbitura Țiganului, se deslipi de cei-
lalți cai, și de-odată toți căii se răslătiră.
Noi, cei patru, isbiți pe Țigan și învălmă-
șiți de picioarele cailor, ne-am lungit cu
toții în baltă și toate sumanele ude ne că-
dură în cap. Toate acestea s'au întâmplat
așa de repede, încât n'am avut vreme nicî
unul să Țicem măcar o vorbă.

Ne-am dat noi vânt supărării, care
după felul séu, dér Tudor nicî una nicî
alta, își încheștase o mână în gâtul Țiga-
nului.

„Să știi tu mă cioră, că te pisez ca
pe sacul de porumb”.

Țiganul a spus multe de tôte, ér la
urmă m'a luat judecătore pe mine. Asta se

întemplă mai tot-déuna, și pentru-că eram
de o fire mai blândă și mai împăciuitore,
și pentru-că eram mai priceput, „băiat cu
carte” și m'aveam mai la capul mesei. Ér
în pricina de față eram și stăpân, căci
Tudor era sluga tatei. Le-am făcut legea,
că acum, să s'astimpere, ér Tudor să bată
pe Țigan după ce vom ajunge la stână.

Ploua mereu, dér mai încet. Am ple-
cat. Uđi așa, am mai mers încă vr'o trei
césuri. Am ajuns la stână pe înserate.

Incepuse să mă doră capul. Mi se pă-
rea că au să mă scuture frigurile. M'am
desbrăcat iute și m'am virit în nisce co-
jôce calde. Am lăsat să-mî infierbinte zer
— ceaiul ciobanilor — am băut și m'am
culcat încălăcit pe lângă foc. Nu cred să
fi trecut cincî minute și-am adormit.

Când stam în munte, nu dormeam în
tîrle cu ceialalți ciobani din pricina fum-
lui de tăciuni, care nu voesce nicî de silă
să se ridice în sus, ci se lasă tot pe jos,
par'că ar fi cununat cu plămâni omului.
Altă pricină era cërta ce-o aveam cu mama
când mă întorceam acasă: ea scia că ciob-
anii nu-și schimbă cămășile, — pe carii
le pörtă scăldate în unt — câte o jumătate

Diceam în numărul trecut, că Grecii tot nu se vor pute pune cu Europa întrăgă. Acesta o ved și o recunosc ei, der pare că le șoptesc cine-va în urechiă: „Dați nu-mai înainte, nu vă temeți, căci puteți câștiga mai mult decât autonomia Cretei!”

Cum o fi, cum n'o fi, destul că Grecii nu vor să se dea înderēt. Mai bucurosi vor să se arunce într'un război cu Turcii și să sufere blocada Pireului de către corăbiile marilor puteri. Foile nemțesci învinuesc guvernul engles, că el sprijinesc pe Grecii pe sub mână și dic, că Anglia numai de aceea merge împreună cu celelalte puteri ca să nu pierdă atingerea cu ele și să știe despre tot pasul lor. De altă parte se asigură, că Anglia stăruiesc pe lângă regele Greciei ca să asculte de puteri și să nu se pună rău cu ele. Se mai dică că și curțile dela Londra, Berlin și Petersburg, cari toate sunt înrudite cu familia domnitoare greacă, stăruie ca regele George să implinesc cererea puterilor. Der acesta s'arată cu totul neînduplecat.

Mișcarea dintre Grecii cari demonstrează mereu în contra puterilor și pentru războiul cu Turcia întâreșc numai pe Rege în hotărîrea sa. Pe ziua de ieri a fost pregătită o mare manifestație în Atena cu scop de a cere dela Rege ca să rămână neînduplecat. Astfel, deși se dică că ministrul-președinte Delyannis propuse să se dea puterilor la ultimul lor un răspuns nehotărît, cerend mai întâi ca puterile să garanteze retragerea trupelor turcesci din insula Creta precum și autonomia acesteia, totuși s'asteptă că guvernul grecesc va declara scurt și cuprinzător puterilor, că rechiamarea corăbiilor și trupelor grecesci e tot așa cu neputință ca și autonomia Cretei.

Ce vor face atunci puterile, nu se poate ști de pe acum. În 48 de ore se pot întâmpla lucruri, cum e de pildă izbucnirea războiului între Grecii și Turcii, cari să schimbe cu totul situația de azi.

Lăsăm să urmeze scirile mai nouă privitoare la evenimentele din Turcia:

„Corresp. Politic” i-se împărțășese din Salonichi următoarele: Valii din Janina și Soutari au căpătat ordin de a înrola pe toți Albanezii mohamedani apți de serviciu în *corpurile bașibozucilor*, cari se formeză acum. E vorba ca trupele aceste ireguliare să se urce la 20,000 omeni. Poporațiunea creștină în Macedonia și Albania e foarte

neliniștită din cauza formării batalionelor de bașibozuci și a făcut deja pași la consiliul străin, rugându-se de scutul puterilor creștine. Intre Grecii din Elassona este așa mare frica de bașibozuci, încât toate familiile mai cu stare fug la Constantinopol.

Foia „*Jour*” din Paris anunță: Regele Gheorghe al Greciei a primit pe *correspondenții ziarelor străine* în audiență și le-a declarat următoarele: „Mă acuză pe mine, că eu aș amenința pacea Europei, der Europa s'a înșelat. Dela măcelurile din urmă încôce nu mai e cu putință pacea în Orient. Nu contra Atenei, ci contra Constantinopolului trebuie să se îndrepteze acele invinuirii. Grecia nu poate să fiă necredincioasă chemării sale. Nu vom da înderēt dinaintea nici unei porunci a puterii. Suntem gata a purta războiul contra Turciei. Acuma vom aștepta să vedem, dacă puterile vor bloca Canea sau vor bombarda litoralul nostru (termurile noastre); der corăbiile puterilor nu pot să facă nimic înaintea Cretei. Nu cumva vor să alcătuesc un corp de armată european ca să ne atace?” întrebă regele suridend. „Macedonia”, continuă el, „e gata a se răscula și soldații noștri și poporul nostru se vor lupta până la moarte. Noi lucrăm amărut dorințelor patriei și ale umanității. Grecia priveșc cu încredere în viitor.

Câte-va cuvinte despre căsătorii.

Plăcerile și suferințele vieții familiare.

II.

Căsătoria dă vieții conjugale un nou preț; ea ne unesc mai de aproape cu omenirea și cu fericirea ei, și ne legă foarte strîns de patriă și de binele ei. Prin căsătorii cei însoțiți câștigă ajutor și sprijinire în toate întâmplările vieții, mângăiere în întristări și căutare în bole. Cât de fericiți sunt cei căsătoriți, și cât de nenorociți sunt cei necăsătoriți, căci ei întot-deuna sunt părăsiți, neavend nici-odată o ființă, care să se intereseze de ei cât de puțin cu durere de inimă!

Ce demn este de plâns acel om; căci cine îl iubesc pe el cu dragoste ca de soț casnic? Cine știe să-l prețuescă când lumea îl desprețuesc? Cine cercă să-l mângăie când este în nenorociri? Cine păzesce lângă patul lui de bolă ziua și noaptea cu dragoste, când nu este iubit de nimeni, și când nu poate aștepta vre-o compătimire, decât numai pentru bani? Cine va plânge la mormântul lui? Intr'adevăr, nimeni, căci el este singur; el nu are pe nimeni. Căsătoria der este asilul acela, la care alergand tot muritorul, poate să

se mântuesc de toate neplăcerile lui și să petrecă chiar ca în adevăratul Paradis.

Der vai! căci căsătoriile de astăzi și-au pierdut mai cu totul scopul, prin crescerea cea greșită și luxul ce domnesc dela cei mai de sus, până la cei mai de jos.

Credincioșă căsătoriei este neapărată obligațiune a bărbatului și a femeii; Mântuitorul Christos ne învață dicend: „Pentru acesta va lăsa omul pe tatăl său și pe mamă-sa, și se va lipi de muieră sa, și vor fi amândoi într'un trup”. (Mateiu 19, 4.)

Der legământul căsătoriei este puternic întemeiat și prin natură, prin dobândire de fii și prin legile sociale.

Prin misterul căsătoriei se împărțășesc celor căsătoriți puterea cea necesară spre împlinirea cea bună și continuă a tuturor obligațiilor căsătoriei, după exemplul cel mareț al legăturii lui Christos cu biserica sa; spre ajungerea deplină a tuturor scopurilor căsătoriei. Așadar o iubire a celor căsătoriți, care este sufletul și condițiunea cea mai neapărată a unei căsătorii adevărate creștine și a realizării scopurilor ei, este posibilă numai sub conlucrarea grației Dumneșcesci cu cei căsătoriți.

Iubirea adevărată, care trebuie să întrunescă inimile căsătoriților și să sântescă casa lor, vine dinăuntru, din izvorul cel mai curat, din privirea frumșetii și a bunătății sufletului, și își are rădăcina sa în iubirea către Dumnezeu. Iubirea aceasta este der o floare a sufletului, care curge dintr'un suflet în celalalt și se nutreșc împrumutat. O iubire ca aceasta, deși trec anii unul după altul, deși cu anii se schimbă cugetele și simțimintele, ea nu se schimbă, nu scade, nu trece cu anii, ci încă creșc încălzend neîncetat inimile întrunite. Ea este asemenea focului, care deși pare dinafară, a se stinge tot mai ascunde sub cenușă scanteile ardătoare; astfel iubirea, care isvoreșc din suflet, deși slăbesc și scade viața în trup, ea își păstrează puterea până la ultima răsuflare.

Unde lipesc der iubirea între căsătoriți; acolo lipesc stălpul cel mai puternic, de care ar trebui să se razime căsătoria; cine nu vede, că unde lipesc iubirea, se vor despărți și sfășia în scurt și inimile, care ar trebui să fiă una în cugete și simțiri, și așa cum ar pute să nu se ruineze în scurt tot aședământul fericirii casnice? Cine ar pute să măsore amărăciunile, chinurile su-

ferințelor unei căsătorii nefericite ca acesta? Ce poate fi ore mai dureros, decât să fi silit a petrece sub un acoperemēt, a ședea la o masă, și a trece pe calea grea a vieții cu acela, cătră care nu te trage sufletul, de cătră care te întorci cu ură și rēcălă? Dilele lor se scurg fără bucuriă, în certe, dorind fiă-care morțea.

Căsătoria plină de certă este cea mai rea împrejurare în viața conjugală; căci toate celelalte legături sunt ușor de deslegat, er legătura nunței nu se poate fără greutatea marii!

Iubirea materială este schimbătoare, ea trece ca un vis frumos, din care omul se deșteptă, ea este ca o bețiă, din care se trezeșc omul cu inima frântă și cu capul întunecat. Si când odată s'a rēcit iubirea căsătoriților și s'a prefăcut în indiferență, grătă și ură, cine va fi barbarul, care să susțină încă o legătură, care s'a prefăcut în o catenă de sclăvie?

Unde este iubire curată și sântă acolo este și credință, și credința este a doua datorință a căsătoriților. Precum inelul, care îl schimbă la nuntă, este rotund și fără capăt, astfel trebuie să fiă credința și iubirea lor fără capăt.

Căsătoria der, fiind baza familiei, și familia baza statului, ori-ce părechă, care voesc a se pregăti pentru unirea căsătoriei, trebuie mai întâi să se întrebe, dacă însușirile sale trucesci și morale sunt folositoare acestei uniri; afară de acesta este de lipsă o ore care cantitate de raționament, care să stăruiesc pasiunea orbă. Și pentru-că aceste condițiuni nu există în societatea noastră actuală, urmază din acesta, că adese-ori căsătoria din ziua de astăzi stă departe de adevăratul ei scop, și că nu poate să fiă ca sântă și nici ca morală.

Așa-der căsătoria trebuie să alcătuesc o unire, pe care două ființe nu o legă, decât din dragoste împrumutată și pentru a atinge fintele lor firești. Der cu drept vorbind, în timpul de azi cele mai multe femei consideră căsătoria numai ca un fel de adăpost, pe care trebuie să-l căștige cu ori-ce preț; er bărbatul căntăreșc și socotesc cu deamăruntul foloșele materiale, ce poate să le aibă din căsătorii.

Peste tot dis, căsătoriile din ziua de azi se fac mai mult de nevoie, decât din sentimentul de dragoste. Sunt mulți omeni mai din toate clasele societății, cari sunt înecați în datorii, der totuși putend înfățișa

de an, și că prășesc astfel animale îndușmănite de morțe cu zacherlina, er eu aduceam acasă câte-un corpus delicti. Eu dormeam în coliba bouarului pe staniște, căci aici era altă întocmire a vetrei și făceam foc numai pentru căldură, nu și pentru fierțul laptelui. Der de data asta, obosela mă îngroșise să mai fac și cei vr'o două sute de pași dela tirlă până la staniște.

Peste noapte, așa într'o vreme, mă deștept dintr'o dată c'un om cășut peste mine. Era Țiganul.

„Ce dracu mă, ai prostit?”

„Haoleo! Me papă de-a gata, domnișorul!”

„Ce vorbesc?” și-mi ridic capul. Imi trășnise prin cap, că-l bate Tudor, ori făc glume ciobanii cu el.

Afară ține tunetul într'una, der departe. Ca prin vis aușeam lătrături de câni. În stână nici un cioban. Am bănuț îndată ce e.

„Vine la noi! Da dac'o veni la noi?” dișe Țiganul abea răsufliand.

„Cine, mă?”

„Cine! ăla din pădure, cum îl chiamă de mormăe.”

M'am sculat cu grabă de jos. În stână era dare slabă, focul împrăștiat. Da, era „ăla din pădure” al Țiganului. Dase ursul rôta printre boi. Trebuie că am dormit adenc decât nu m'am deșteptat eu până acum, pentru-că vizitele ursului sunt întovărășite de-un șgomot drăcesc și de-o mișcare ca 'n furnicar.

Ursul, cât e de prost, are apucături istețe câte-odată. Oile sunt prea puțin lucru pentru el; de obicei atacă boi. Pe vreme senină, câni — câte 50—80 — dorm risipiți ca avant-gardă împrejurul stanei, ici, și colo până la îndepărtări de sute de metri. Sunt dresați așa. Pe vreme de plôie însă s'adună și s'adăpostesc pe lângă colibă. Asta o știe ursul. De aceea vine și atacă boii pe vreme când e greu să-l simtă câni, când dorm. Der ursul nu caută numai nopți cu plôie, ci nopți cu tunete, căci tunetul face să nu s'audă grozavele mugete ale bouului atacat. Er plôia îi face și alt bine ursului. Ciobanii au numai două mijloce afară de câni, să alunge ursul: șgomotul și focul. Pușt n'au. Câni sar gră-

madă spre urs, der nu s'apropie de el; ciobanii strigă cât îi ține gura și aruncă tăciunii aprinși în urs.

Cum e përul ursului plin de rășină ce picură din brații pe sub cari trășesc, el dintr'odată ia foc: ursul aprins fugă, der curentul de aer înfurie flacăra; decât îl gonesc câni, fugă până cade mort; decât e lăsat în pace, să șterne jos și se frēcă de pământ în toate chipurile și-și stingă focul. Pe vremea de plôie însă, ursul e sigur din partea asta, căci plôia stingă tăciunii ciobanilor.

Er acum ploua tare, și tunetul o ține într'una.

„Haid, să plecăm și noi”, dic cătră Țigan, „că decât o veni aici, să nu ne găsescă”. Eu glumeam, numai ca să-mi prind sufletul, căci mă cam străbătuse răcorile spaimei. Șciam că spre tirlă nu vine ursul; der ori-cum, noaptea cu întunericul ei gros, de-l puteai prinde cu mâna, vremea asta de furtună, vuetul munților, lătratul cânilor și șgomotul ciobanilor amestecat cu răcnetele boilor îngroșți, toate acestea nu erau lucruri cari să-mi fie inima. Și apoi ce tovarăș aveam! Parcă tot e mai bine

singur la spaimă, decât c'un tovarăș slab de ânger.

Ventul se întorse de-odată, și se aușea venind spre noi tot amestecul acela de glasuri surde, tot mai tare și tot mai limpede. Câni urlau rupt ca la fiară, și șchelălăiau rar ca la primejdiă, der după glasul lor se cunoscea că veneau repede, în gônă, pentru-că glasul le suna tot mai tare, er chiotele ciobanilor s'aușeau tot mai înecate de lătrături, semn că ciobanii rămăneau tot mai în urmă și tot mai departe.

„Ne-am topit!” s'auș glasul Țiganului de după găleți.

„Taci, mă, că decât vine aici, îl prindem și țil dau ție, să umbli cu el prin sate, tanana, și tanana...”

„Haoleo! Dă-l ciorălor!”

Și — mare ție minunea — șgomotul venea drept spre tirlă! Tot mai aproape, și mai grozav. Am adunat, cu un fel de grabă plină de furie, toți tăciunii cari ardeau resleți, ca să fac flacăra mare. Ursul venea silit; câni îl aduceau încôce. O să-i schimb eu drumul, cu flacăra? Aș fi aprins întrăgă tirla, de era la adecă;

un titlu de veche nobletă; alții prăpădiți prin desfrânări caută a-și restabili sănătatea lor ruinată în căsătorii, simțind lipsa de o infirmieră. Alții, cari nu se gândesc decât a câștiga aur și bogății; alții, cari speră a fi înaintați în funcțiuni și au trebuință de bani: toți aceștia încheie negocul căsătoriei, fără ca să le pese, decât femeia este tină și sâmbătă, frumoasă și ușuratică, de aceeași națiune și religioasă ca a lui și nu; căci el are în gând lucrul acesta că: „Banul acoperă toate cusururile și șterge toate imperfecțiunile”; și după cum ține o dicționar din popor: „sutele mărită slutele, și miile pocitele”. A te căsătorii cu o femeie ca să devii bogat este o nechipărie și o fabrică producătoare de corne, ține P. Montegazza.

Calitățile, pe care trebuie să le întruiească o căsătorie sunt: simțul, iubirea, armonia, frumusețea, igiena și economia casnică mai pe sus de toate. Iubirea este cea mai bună dovadă a căsătoriei; și stima reciprocă este cea mai bună prietenă și liniște a casei.

Fericit este acel bărbat, care și-a aflat o femeie bună; Sânta Scriptură la Cartea Proverbelor lui Solomon ține: „Cel ce a aflat o femeie bună, a aflat daruri, și a luat dela Dumnezeu desfătare”. (Proverb 18. 22) „Femeia silitoare este cununa bărbatului său”. (Proverb. 12, 4). Așa-dăr o căsătorie norocoasă este bunul cel mai înalt al vieții, care nici avuția, nici onoarea, nici puterea nu-l poate înlocui.

Prof. Dr. Elefterescu.

Aflatus'au oile cele perdute!

Șieu mare, 20 Febr. v. 1897.

Comuna noastră biserică Șieu mare protopresbiteratul Bistriței, se sbruciuma acum de ani de zile în neînțelegeri dintre cele mai regretabile și mai dezastrușe.

Din cauza imputărilor, ce se fac episcopiei pentru neregulata administrare a averii bisericilor, apoi din cauza neînțelegerilor, ce s'au iscat pentru alegerea locului de edificare a noii biserici, parochia aceasta sfâșiată în 2 tabere dușmane, a fost adusă la marginea pieririi și esacerbațiunii, care crescă atât de tare, încât nu numai edificarea bisericii, începută și gata până la ferăstră, părea de tot zădărniciță, ci chiar și parochia însa-și pentru tot-déuna nimicită.

Vre-o 108 suflete române ortodoxe se insinuaseră la părăsirea strămoșescei noastre legi și îmbrățișară religioasă rom. cat.

de sine înțeles, în urma uneltirilor dușmanilor, cari pescuiau în turbure, ademenind pe credincioșii noștri și le promiteau marea cu sarea.

În momentul suprem al acestui pericol, Consistorul arhidieceșan avu fericita ideea de-a trimite în mijlocul nostru pe D-l protopresbiter Nicolau Maneștin, din Tergul Mureșului, ca comisar al Său.

Aușisem multe bune și frumoșe despre învățătura, puterea de sfătuire și marea energie, condusă de o firmă înțelepciune, a acestui bărbat; cetisem și atacuri asupra-i într'o foia, a cărei pâne de toate zilele fusese discreditarea celor valoroși și punerea poltronilor în relief și necoșeam vecinical adevăr, ce-l exprimă Germanul prin cuvintele: „Es sind nicht die schlechtesten Früchte an welchen die Wespen nagen” — dăr modul de prezentare între noi, țaria convingătoare a vorbirilor, finul său tact și — urmarea acestora — completul și splendidul succes, ce l'a obținut acest bărbat într'o misiune atât de grea, aprôpe desperată, a întrecut toate așteptările noastre.

Mai ales vorbirea sa cătră popor de un înalt concept, dăr într'un stil popular perfect și de toți înțeles, cu exemple ca: Grăul curat al sămănătorului și neghina diavolului, ca conjurarea membrilor corpului în contra stomacului ș. a. a fost remarcabilă.

Cu un cuvânt: Ne-a aflat sfâșiați și ne-a lăsat împăciuiți, mângăiați și fericiti. Ne-a aflat în descompunere și ne-a lăsat compacti, tari în credință și gata de jertfe.

Administrarea averii bisericești noastre e regulată, bănușele sunt risipite, neghina dintre noi spulberată, credincioșii rădăciți readuși la staulul lor și nu va trece anul, până când ne vom bucura de intrarea în noul Sion al Domnului.

Inchinările noastre Domnului „ce face minuni între poporul său” — și mulțamițele noastre omului, prin care le-a făcut.

David Rusu,
preot local.

O expoziție de tauri. — Activitatea „Someșanei”

De lângă Deș, 4 Martie 1897.

Domnule Redactor? Despre cele puse în capul acestei corespondențe voi să împărtășesc oeva bunilor cititori ai „Gazetei” celei bătrâne.

La 1 Mărtisor st. n. a. c. se ținu în orașul Deșiu, care este sediul comitatului Solnoc Doboca, o expoziție de tauri și tăurenci (buhai). Acesta a fost a 7-a expoziție de acest soi în acest comitat. Reuniunea agronomică a acestui comitat s'a pus și de 7 ani de zile a creat premii pentru cele mai frumoșe vite de prăsilă: tauri și juninci. Ca să se pôtă împărți premiile după merit, face în fiă-care an 2 expoziții,

una toamna unde sunt admise junincile dela 1-3 ani și taurii tineri, și una primăvara, la care sunt admiși numai taurii dela 1-3 ani.

În ast an au fost la expoziția peste 200 de tauri, și adeoc: vre-o 36 sub un an, 80 sub 2 ani și vre-o 80 peste 2 ani. Să fi mai avut 2 ochi să privesc la nobilele animale, toate bine grijite, toate frumoșe, și toate soiă ardelenesc, albe ori surii. S'au și vëndut taurii cu prețuri dela 180 fl. până la 220 fl., plus că au căpătat și premii dela 20-80 fl. La împărțirea premiilor am observat, că un premiu de 60 fl. se judecase d-lui Betegh Imre, mare proprietar în Uriul de sus, dăr densusul a renunțat la premiu în favorul unui plugar, care avea un taur frumos ca și al densusului și care numai din lipsa de premii mai multe nu s'ar fi putut premia.

Până a nu se face expozițiile cu premii, nu mai vedeai p'aci vite de prăsilă așa frumoșe, de soiă așa nobil și ținute cu așa îngrijire; dăr acum — de dragul premiilor — care de care se silesc plugarii noștri a-și ține vitele de prăsilă mai bine, a-le grijii mai cu băgare de seamă. În această privință totă lauda o merită agronomii români și unguri, din Uriul de sus, cari au dus 25 tăurenci la expoziția, din cari 7 au fost premiați; apoi agronomii din Reteag, tot români și unguri, cari au scos la expoziția 15 tăurenci și a fost premiat 1. Din satele celelalte încă au fost frumoși taurii la expoziția, dăr nu în număr așa de mare ca din Uriu și Reteag.

În orașul Deș avem și o bancă românească. Ea se numește „Someșana”. Banca aceasta, ca și ori-ce bancă își are istoricul ei, pe care-l voi schița aci pe scurt, că din el pôte omul cuminte învăța multe.

Înainte de acesta cam cu 6 ani, după ce în mai multe centre românești se înființaseră bănci de bani, cu scopul de a îndemna pe popor la cruțarea și fructificarea banilor de o parte, și de altă parte a a scote poporul din ghiarele usurarilor, cari luau după sută 40-45 fl. pe an, — înainte, ține, cu 6 ani, a luat inițiativa și d-l avocat din Deșiu Dr. Teodor Mihali, dimpreună cu alți inteligenți din loc, și jur, pentru fundarea unui institut de credit și economii aci în Deșiu sub numele de: „Someșana”. Domniilor și-au țis așa: locuitorii comitatului Solnoc-Doboca sunt în mare majoritate români (85%); de ce nu și-ar avé ei banca lor proprie, unde să se pôtă înțelege cu funcționarii în limba lor, unde să capete han cu percente mici, și unde să pôtă a-și depune prisosul agonisitei în mâni sigure? — Început bun, sfârșit bun!

E drept, că a avut de îndurat multe greutăți fundarea acestui institut, și desvoltării ei s'au pus în cale mari pedeci, dăr ce nu învinge mintea omului împreună cu o energie de fier?

Între multele pedeci, ce-a avut a-le învinge „Someșana” noastră, se amintesc numai câte-va:

1) După constituirea direcțiunii sub conducerea d-lui Dr. Teodor Mihali, care chiar dela început a fost aclamat de director executiv; după înregistrarea firmei la tribunal, resta numai publicarea acelei firme în „foia oficială” și punerea în activitate a băncii. Dăr ministrul de atunci Baross, n'a voit nici decât să încuviințeze publicarea firmei în foia oficială, motivând neincuviințarea cu aceea, că institutul „Someșana” ar avé scopuri politice. Se vede, că vestitul Baross așa era informat de cercurile oficioșe și politice, căora, veți bine, le dete creșământ, ca și aci să se implinască țisa: Corb la corb nu scose ochii. De aci urmă, că oficiile administrative au sistat activitatea băncii, căci nu i-s'a publicat firma în foia oficială. Acum pune-te, director, și fă recuse peste recuse unele mai strașnice ca altele, și alergă în drépta și n stânga și convinge pe ministru, până în urmă, cu mare greutate s'a înduplecat „ministrul de fier” a publica înregistrarea firmei în foia oficială. Singur D-l director executiv al „Someșanei”, Dr. T. Mihali ar puté să ne spuă toate neșasurile, cu care s'a luptat până să o vadă pusă în stare de activitate, dăr pusă odată — s'au dat uitării neșasurile și greutățile înființării, căci venira neșasuri de altă natură.

2) După-ce banca „Someșana” prinse a funcționa, după-ce prinse rădăcină și început a se desvolta frumos, spre surprinderea și durerea tuturor se iviră contrari de a ei, chiar — lucru aprôpe de neocșut — dintre acționarii ei, cari, ca să câștige merite patriotice, hotărira în judecată fără pio de drept. Chiar acum de curând s'a rezolvat la Curie procesul cel din urmă, intentat „Someșanei” de avocatul din Deșiu Farkas János, copilul popii românești din Sic. Las', că avocatul Farkas — precum era de prevăcut — a pierdut acest proces și a fost condamnat la suportarea speselor procesuale în sumă de 140 fl., dăr lucru plăcut nu a fost nici pentru directorul „Someșanei” acest proces, căci d-sa vré liniște și pace la bancă, nu procese și discordii. Dăr să sperăm, că aceste vor fi lecții pentru omeni de natura d-lui Farkas, de care altcum, mulțamită Domnului, avem puțin.

Dăr cu cât greutățile sunt mai multe și mai greie, cu atât omul se află mai mângăiat, decât le-a putut învinge și și-a ajuns scopul dorit. Așa și noi cu „Someșana” noastră, care, în mânia tuturor greutăților întimpinate, a progresat în scurtul timp de 6 ani astfel, încât în anul expirat a trebuit să se dea o nouă emisiune de acții și aceste în timp de 3 luni de zile toate au fost subscrise. Astfel astăzi institutul „Someșana”, conform bilanțului aprobat de tribunal, dispune de capital propriu de 100.000 fl.,

Sgomotul a început să slăbescă. Se depărta. Și în câte-va clipe s'a stins de tot. Am inviat și eu și Țiganul; ne-am uitat unul la altul, dăr n'am vorbit nimic.

Când s'au întors ciobanii, au început să ridă vădându-ne. Ne-au cunoscut, că ne-a fost spaimă. Și mie-mi era grozav de ciudă.

„Ei, ce-a fost? A omorât vr'un bou?”
„Ei, par'că i-am dat răgaz. A sfâșiat puțin pe unul. Dăr nu-i nimic. Să nu ne fi omorât vr'un câne — ”.

„Și încotro l'au gonit câni?”
„Spre silhă... Veți tot e bine că a rămas cine-va în țirlă, că ne-a ținut focul să nu se stingă”.

„Să vă ia dracu focul!” Am țis eu cu neșaz, căci se stîrnise în mine gândul, ce caraghios am fost cu puțină vreme înainte. Să cred eu, că sgomotul s'aproppia de țirlă! Acum înțelegem părerea. Când eșiseră cu ursul din vale și-l goneau la deal pe costa din față; cu cât înaintatu, cu atâta sgomotul venea în linie mai dréptă — mai orizontală — cu țirlă, și e lucru firesc, ca treptat-treptat să fiă aușit tot mai limpede.

Când au trecut câni de cealaltă parte a culmii, vuetul s'a stins de odată.

Ciobanii au început apoi să-și spuie întâmplările. Ba unul una, ba altul alta, ba așa, ba pe dincolo, și dai, și dai! Eu eram istovit cu totul acum, mă sdrobise spaima și nu eram bun de nimic, nici măcar să-mi dau pe față neșasul care-mi prinsese rădăcină în inimă. Am tăcut multă vreme. Țiganul, mai altfel de fire, sta gură căscată și asculta. Cum îi venise spaima, așa i trecuse.

„Haoleo, mănecate-ași, d'a cum era?”
Risul ciobanilor a început să-mi facă rău. Mă înfiorase inima.

„Ce mai rideți atâta de bietul om, decât v'a întrebat cum era? De unde să scoie el?”

„De ce n'a venit cu noi să-l vadă? Ei, vino acum să-l veți, că e colea de vale”.

Și Tudor inhăța pe Țigan de cefă și-l porni. Acum se puseră cu toții pe hote. Era într'adevăr lucru de ris, cum se sbătea Țiganul ca în gura șerpelui și șelălăia ticălos ca un câne din lanț când e bătut, și s'aruncase jos și da din mâni și

din picioare, cum bat caii cu picioarele în vânt vara când se tăvălesc de căldură.

Și cu cât se împotriva Țiganul, cu atât Tudor îngroșă gluma. Și ridea cu toții și rideau; și mă uitam și eu la ei, și nu puteam să rid. Imi sărise inima și nu-mi mai venea la loc.

(„Epoca”). George Coșbuc.

Din istoria lumii

tălmăciță de preotul bucovinean Constantin Morarin din cartea nemțescă a doctorului Th. B. Welter*).

Negoțul cel mai vechiu și banii său monetele.

Să gândim așa, că în timpurile cele mai vechi un agricultor avea bunăoară pâne destulă, dăr nu avea plug, sapă, hârleț ori alte unelte trebuincioșe pentru gospodărie, și un ferar avea unelte aceste, dără nu avea pâne. Nefind pe atuncia bani, ce pu-

* Această „Istoria a lumii”, atât de bine scrisă pentru popor, se publică deja de câte-va luni în „Deșteptarea” din Cernăuți. Ar fi de neșpusă valoare pentru bibliotecile noastre populare, decât s'ar tipări și separat în broșuri.

teau ei face? Ei puteau schimba marfă pe marfă, adeoc agricultorul său lucrător de pământ îi da ferarului pâne, și pentru pâne aceea ferarul îi da agricultorului plug, sapă, hârleț ori alt-ceva. Așa-dără negoțul cel mai vechiu au început omenii a-l face cu bună seamă așa, că schimbau marfă pe marfă. Negoț de felul acesta fac omenii cei sălbatici din America încă și în ziua de astăzi.

Înțelege însă ori-cine, că schimbul de marfă pe marfă îi lucru greu, pentru-că marfa de schimbat n'o pôtă duce tot-déuna cu tine. De aceea omenii, ca să înlesnescă negoțul, au trebuit să hotărască de cu bună vreme unele lucruri rare și prețioșe ce aveau să fiă date preț pentru mărfuri. Lucruri de aceste rare și prețioșe au putut să fiă din început bucățele de lemn tare căutat, scoici frumoșe, pome alese, bunăoară curmale. Dără nici aceste lucruri nu erau îndemănatic, pentru-că scoica ușor se putea strica, și lemnul cel căutat și pomele cele alese puteau putrezi.

Neajunsul acesta a putut înceta abia atunci, când omenii au început a scoi cum se topeșc metalele. Metalele erau tare po-

fond de rezervă 24.000 fl., fond de pensii 8.000 fl.

Din venitele acestei bănci s'au distribuit dela înființare până azi peste 5.000 fl. spre scopuri filantropice. Profitul curat pe anul expirat a fost 12.256 fl. 06 cr., pe când alte bănci, ce învârt mai mari capitale, și sunt mai vechi și mai favorizate de împrejurări, nu au putut arăta acest rezultat. Așa de exemplu banca maghiară din Deș numită „Takarék pénztár“ după o activitate de 25 ani abia are un venit curat de 5.000 fl. cu tot protectoratul cercurilor oficioase, care lasă la acea bancă depunerile orfanale și ale corporațiilor în sumă de vre-o 600.000 fl. numai cu 4%, până când „Someșana“ s'a oferit a da 6% după depunerile orfanale și ale corporațiilor, dăr' i s'au denegat.

La 20 Febr. n. c. a ținut „Someșana“ o adunare generală, la care au participat acționarii în număr considerabil, având ochi de adevărată bucurie, după ce vădura și se convinseseră despre rezultatele atât de frumoase și peste așteptare de mulțumitoare ale acestui institut. Cu ocazia aceasta s'a votat direcțiunei pentru prudenta conducere, nu numai obiectivă absolută ci — la propunerea acționarului Teodor Cotuț — și mulțumită protocolară.

Dăr bucuria acționarilor a trebuit să se potențeze, când d-l director Dr. Teodor Mihali ne asigură, că în viitor va face tot posibilul, ca împrumutătorii să poată fi împărțâși în viitor de împrumuturi chiar mai efitine decât până acum și că din suma considerabilă pentru scopuri filantropice se va destina în fiă-care an o sumă însemnată pentru promovarea intereselor economice ale poporului și că totă năsuința d-ale va îndrepta-o într'acolo, ca în viitorul cel mai apropiat să se înființeze școlile de pomarit și să se distribuie gratuit poporului cărți acomodate pentru economia modernă, ca încet cu încetul să poată și poporul nostru veni în poziția de a concura pe terenul economie cu celelalte popore culte.

Decă aceste nobile idei ar fi sprijinite de toți factorii noștri mai importanți, în deosebi de înalții noștri prelați, s'ar pute face mult, foarte mult cu ajutorul preoțimeii și al învățătorimeii. Lipsesce numai, ca pe lângă toate seminarele teologice și pedagogice să fie grădini de pomarit și de economie practică, de unde să iasă tinerii noștri îndestrați cu o frumoasă cunoștință economică și pomologică, ca eșind la largul să poată fi drept model în lucrarea pământului și în cultivarea pomilor, după cum sunt preoții și învățătorii altor neamuri, mai înaintate în cultură decât noi.

Să jertfim toți și totul pentru popor, căci ținându-l pe el sus și tare, pe noi ne susținem!

Un acționar al „Someșanei“.

SCIRILE ȚILEI.

— 22 Februarie.

Pentru publicul român din Brașov reamintim. că mâine, Duminică, la 10 ore a. m. se va ține în sala de desen a școlilor noastre adunarea generală a *Reuniunii de gimnastică și cântări*, ér după amădi la 4 ore va urma în sala festivă a gimnasiului sedința publică a societății de lectură a studenților români. Adunarea Reuniunii promise a fi interesantă prin faptul, că în timpul din urmă această Reuniune a luat un avânt îmbucurător, ér sedința publică a studenților va oferi, de sigur, și de astădată o distraoțiă din cele mai plăcute publicului participant. Nu ne îndoinim, că sala va fi înșesată de lume, cum a fost și anii trecuți.

Prelegeri publice în Brașov. Afăm, că în decursul postului S-lor Pașoi éráși se va ține în orașul nostru o serie de prelegeri publice românești. Laudabila inițiativă a luat-o de astădată Comitetul „Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sêrace din Brașov-Săcele“. Seria prelegerilor se va începe de mâine într'o săptămână, adecă în prima Duminică a postului, urmând a se ține succesiv în fiă-care Duminică câte-o prelegere. Taxele încassate se vor împărți: jumătate pentru fondul Reuniunii inițiative, ér cealaltă jumătate fondului „Cores“, merit pentru edarea de cărți școlare. Nu ne îndoinim: că inițiativa această a comitetului numitei Reuniuni va fi întimpinată cu bucuria din partea societății noastre românești, care și în postul Craiovinului a arătat frumos interes față de seria conferențelor arangiate atunci.

Vendărea unei Case de mult preț. Ni-se scrie: În comuna Foventea, pretura Noctricului, Comit. Sibiiului, la 26 Februarie a. c. s. n. s'au vândut prin licitație silită casele, în cari s'a născut și crescut eminentul și pré fericitul nostru bărbat istoric-literat *Aur. Treb. Laurianu* ale cărui rămășițe pământești sunt depuse în cimitierul „Șerban-Vodă“ din București. La această licitațiune s'a prezentat și d-l D. R. Cordescu de aici, cu dorința de ale cumpăra și apoi ale dona comunei pentru asil de copii mici, pentru spitalul comunal, séu și pentru casă parochială, ce lipsesce, cu acea îndatorire pentru comună, ca vecinic să fiă bine îngrijită astă casă și în veș să poarte numele neuitatului bărbat, cu care se poarte lauda tot-déuna Foventea, ba și neamul nostru întreg românesc. Durere însă, că prin această d-l Cordescu, ca și prin alte fapte maritimose și-a aprins numai paie în osp din partea celor interesați și cari forméză aici o clică de cămătarî fără inimă, s'au zădărnicit și cu această ocaziune bunele d-sale intențiuni. Când veđi astfel de josnice machinațiuni din partea unor ómeni, pe cari îi cređi simpli și sinceri, đeu, te minuneđi, că se mai găsesce

cine-va între noi cu inimă umană, dorind a ne mai ajuta cu ceva! Și óre nu s'ar mai puté face ceva chiar și acum, în astă privința, decă mai cu sémă ar întreveni familia Laurian din București, care se bucură acolo de bunăstare și ceea ce nu i-a succés d-lui Cordescu să facă deșii pentru memoria regretatului lor părinte. Căci mult ar fi de dorit să se eternizeze memoria lui *Laurian* între noi Români din această localitate lipsită de bărbăți cu adevărat luminați și cu caracter ferm cum a fost el. X.

Necrolog. Cu adănc regret afăm, că d-l *Teofil Frâncu*, șef de birou la ministerul cultelor și instrucțiunei publice în București, a suferit o grea pierdere prin mórtea iubitei sale soții *Amalia Teofil Frâncu* născ. *Tasotti*, care după o îndelungată și necurmată suferință a încetat din viață la 20 Febr. v. 3 ore după međul nopții. Vrënd a-i împlini dorința, de-a fi cuminecată și înmormântată după religia strămoșească și a țării, în care a trăit o viață conjugală fericită de 18 ani, soțul răposatei a obținut înalta autorizațiune și astfel ceremonia funebraiă s'a oficiat în 21 Febr. v. la órele 2 d. a. conform religiei române a răsăritului. Născută dintr'o familie distinsă la Gorița (Göriz), crescută sub cerul albastru al Rivierei, *Amalia Frâncu* avea o înaltă cultură spirituală, care s'a stins abia în etate de 42 de ani. În mormântarea i-a fost simplă, însă demnă; a fost așezată în vecinicul lăcaș la cimitierul „Șerban-Vodă“ (Beliu). — Duminică s'o odihnească în pace!

Angelo de Gubernatis. Joi la amădi a sosit în București contele Angelo de Gubernatis, ilustrul profesor universitar din Roma și cunoscutul filoromân. La Gara de Nord a fost întâmpinat cu urale de membrii comitetului Ligei, de d-l Urechia, de mai mulți studenți și de d-l Ștefan Sibleanu, secretar general al ministerului instrucțiunei. Comitetul Ligei a oferit d-lui Gubernatis o splendidă coronă cu tricoloruri române și italiene.

Un profet grec. Diarul „Le Gaulois“ din Paris, anunță un fapt foarte curios asupra unei profeții. Éta, în câte-va rânduri, ce dice: În 1888, d-l Danalas, profesor de teologie la universitatea din Atena, destul de cunoscut în Europa prin lucrările sale teologice, esplica într'o di Apocalipsul. Sosind la o pagină óre-care, el începu: „Acest pasagi, dice el, prevede, că în 1897 va fi un rășboiu între Grecia și Turcia, care va provoca un rășboiu european. Grecia va ieși triumfătoare din acest rășboiu.“ În acel an, natural, na s'a dat nici o importanță acestei profeții, mai ales, că profetul muri după un an. Astădi, însă, când situația pare a fi astfel, trebuie, cât de puțin, a-se da dreptate cuvintelor profetului.

Palat de sare. Pe locul rezervat *României* la expozițiunea din Paris, (1900) s'a propus construirea unui *palat de sare gemă*. Planurile au fost executate de d-l de *Richard*, inginer de mine, ér materialul necesar la construirea acestui palat îl vor da salinile române. Pentru execuțiunea proiectului, sarea gemă va fi tăiată în cuburi număratoate, ca în jocurile de construcțiune ale copiilor. Două mașini speciale vor fi de ajuns pentru pregătirea materialului, într'un an. Tóte blocurile necesare vor fi apoi transportate până la un port al Dunărei, de unde vo fi imbarcate pe un vas, care va purta pavilionul român. Străbătând mările, bastimentul va conduce prețioșele colete până la vărsarea Seinei în marea La Manche, și, suind fluviul în sus, le va depune pe însu-și cheiul expoziției. În acest edificiu original, România va espune produsele sale.

† **Isidor cav. de Onciul** profesor de universitate și decanul facultății teologice din Cernăuți a răposat în 2 Martie n. În mormântarea s'a făcut Joi. Studenții în teologie români, ruteni și sêrbi „nemăngăiații săi fi spirituali“ au împărțit următorul enunțiu:

„Cu lacrimă de întristare și durere, aducem la cunoștință, că neindurata mórte ni-a stins pe-un mândru luceafăr de pe orisonul sciințelor sublime de teologie, ni-a răpit fala noastră, pe mult iubitul, activul și admiratul nostru profesor de universitate **Isidor cav. de Onciul**, decanul facultății teologice. Vocea sa dulce nu mai răsună, isvorul cel atât de abundant al sciințelor sale e secat; ér pierderea noastră e fără margini. Joi după amădi, 20 Februarie (4 Martie) a. c., vom petrece cu inima zdrobită de durere la mormânt osémintele sale pământene. Vină, lume simțitoare, și împărțășesce cu noi durerea!!

Furtune. Din Fiume se scrie, că de câte-va zile timpul frumos de primă-vară s'a schimbat; alaltă sérá și eri nópte s'a descărcat asupra orașului o ploă mare înșotită de fulgere și trăsnete ca vara. Prin ținuturile din jurul orașului însă a nins foarte tare.

Porumbi de postă în Creta. Foile din Atena scriu, că colonelul *Vassos* când a debarcat pe insula Creta a dat drumul la doi porumbi, pe cari i-a adus din Grecia, să ducă școirea în Atena, că a ajuns în pace la insula Creta. Ambii porumbi au sosit de-odată în Atena în curtea ministrului de rășboiu.

Cunună. Măne, în 7 Martie n., se va celebra în biserica română gr. cat. din Teiuș cununia d-lui *Cornel Crișan*, învățător de băeți la școala grănițerească de-acolo, cu d-ra *Laura Dănilă*, învățătoare la școala confesională de fetițe tot din Teiuș. — Adresăm tinerei părechii și familiilor ocoalele noastre felicitări.

trivite să fiă date preț pentru mărfuri, pentru că ele 's virtóse, așa-déră trainice și ușor se pot duce ori unde. Din început ómenii cumpăniau metalul și îl dau în bucățele mai mari ori mai mici pentru marfa ce-o cumpărau. Incă și astădi sunt bună-órá negustori în țera Chinei cari pórtă cu deșii o tăbliță subțire de argint, și decă cumpără ceva, apoi taie cu nisce fórfec de bucătică din acea tăbliță și o dau preț pentru marfa cumpărată. Mai târziu ómenii au început a săpa în metal un semn care arăta prețul lui, érá la urmă au tipărit bani séu monete cu preț hotărît, și de atunci banii au rămas preț pentru ori-ce marfă de cumpărat până în ziua de astădi. Nu se scie anume unde și cine a tipărit cei dintăiu bani, déră așa se pare că Fenicienii au fost cel dintăiu popor care a făcut acest lucru, pentru-că ei au purtat în vechime negoțul cel mai strălucit.

După aflarea meșteșugului de a tipări bani, ómenii puteau face negoț nu numai cu vecinii, ci și cu locuitorii țărilor mai depărtate, cu cari nu puteau schimba marfă pe marfă. De-órece însă în vremile cele vechi ómenii nu erau scutiți de făcători de rele ca

în ziua de azi și nu cunoseau nici locurile mai depărtate, de aceea și negustorii de pe atunci nu mergeau departe în negustoria numai câte unul séu căți-va, ci se înșoțeau tare mulți la un loc, și înșoțirile acele se chiamă „caravane“. Cuvântul „caravan“, séu „Kervan“ este cuvânt luat din limba persescă și înseamnă „înșoțirea mai multor negustori, cari toți de-odată merg departe în negustoria“. Caravane séu înșoțiri de negustori de felul acesta sunt incă și în ziua de astădi în unele ținuturi ale Asiei și Africeii. Negustorii adecă încarcă pe mii de cămile mărfurile lor și tóte cele ce le trebuie, și apoi se pornesc la drum ca cocórele unul după altul în rând, așa că de multe-ori rândul lor e câte-o milă de lung. Din pricina ferbințelor celor mari din acele ținuturi caravanele merg mai mult nóptea decât ziua, și stelele cerului le arată lor calea prin pustiiurile de năsip.

Multe primejdii mai întimpină caravanele în drumul lor. În Africa este bună-órá o pustietate de năsip care se chiamă „Sahara“ și-i așa de mare ca două din trei părți ale Europei. Cum pe mare nu

veđi nimic alta decât apă și ceriu, așa și în pustiiul Saharei nu veđi nimic alta decât năsip și ceriu, și numai unde și unde veđi și câte-o „casă“, adecă câte un locușor cu isvor de apă, copăcei și verdéță, la care caravanele trag cu mare dor ca să poposască și să se răcoréscă de strașnica arșiță de sóre ce-i pe acolo.

Primejdia cea mai mare pentru caravanele ce merg prin pustiiul Saharei este vântul ce se chiamă „Samum“. Vântul acela e așa de ferbinte ca un cuptor după-ce scoți pânea din el, și când începe a bate, ceriul se întuneacă de un colb mărunțel ce pătrunde în tot locul și lumina sórelui se face vénéță. Cu cât vântul ține mai mult, cu atăta ferbințela lui tot cresce, așa încât tóte vietățile îl simțesc. Pe om îl dor plămănil și nu mai póte răsuffa, pielea îi se usucă și tot trupul îi este chinuit de arșiță nespūsă. De geaba caută el să-și ajute, bând apă, că apa nu-i înlesnesce răsuffarea; de geaba caută el răcóre, că tóte lucrurile pe care pune mâna sunt ferbinți. În timpul acela de arșiță locuitorii satelor și orașelor se închid în casele lor, érá ómenii ce se află în pustiu se închid în corturi și în

gropi de năsip. Cămilele bietele își bagă botul tot în năsip. De obicei vântul Samum ține trei zile, érá decă ține mai mult, atunci vai și amar de călătorii pe cari îi apucă la larg. Cei mai mulți dintr'ênșii mor, deși își astupă cu petici gura, nasul și urechile. Vântul îi usucă cu totul și astupându-i cu năsip, îi îngropă ca în mormânt.

Popórele din țările cele mai depărtate numai cu ajutorul banilor tipăriți au putut să se întâlnească și să facă negoț cu mărfurile lor. Înțelnindu-se ele cu prilejul negustoriilor cu bună sémă că au început a deprinde unele dela altele și fel de fel de iscusinți și meșteșuguri folositoare, și așa viața ómenescă a prins a fi mai ticită și mai veselă. Inșé banii și negoțul au adus și alte îndemănări și folóse. Ca să le înlesnescă adecă negustorilor calea, ómenii s'au apucat să neteđescă locurile cele petróse și să facă pe dênsele drumuri bune, s'au apucat să facă poduri peste ape și ospétării prin orașe, ca să aibă unde găzdui negustorii cai oboșiți de ostenéla drumului. Bani li-au adus așa-déră ómenilor multe folóse, déră li-au adus și multime

Mărtea contelui Neipperg. Din Viena se anunță, că contele Ervin Neipperg, general de cavalerie și cel mai bătrân căpitan al gardei de corp a răposat la Schweigern (Württemberg) în etate de 84 ani. — Contele Neipperg a fost fiul din a doua căsătorie al împărătesei franceze Maria Josefina.

Concert. Musica militară va concerta mâine, Duminecă în 7 Martie. Inceputul la 7 ore seara.

O carte a d-lui Axentie Severu. A eșit de sub tipar: „Răspuns la Cartea neagră, scrisă de br. Kemény István jun. și publicată de Hentaller Jozsef“, de Axentie Severu. Brașov, 1897. Tipografia A. Mușeșianu. — Însemnătatea acestei scrieri a veteranului luptător dela 1848 n'avem nevoie să o accentuăm în deosebi. Parte însemnată din răspunsul la „Cartea neagră“ s'a publicat și în foiletonul ziarului nostru, ea conține însă și un Adams privat la „incendiarea și devastarea Aiudului“ de 183 pagini încă nepublicat. Intrăga carte conține 364 pagini și se află de vânzare, cu 65 cr. (trimisă franco 70 cr.) s'eu 1 leu 50 bani exemplarul, la tipografia „A. Mușeșianu“, precum și la d-l autor Axentie Severu, Brașov (Strada Postavului Nr. 10).

Pentru cei ce voesc să neguțătorescă cu pește. Fiindcă din mai multe părți am fost rugați de către unii țărani de-ai noștri, cari vor să se ocupe cu vânzarea de pește sărat, ca să le arătăm de unde se-și pot procura marfa mai cu înlesnire și fără temere de-a fi înșelați, le punem încă odată în vedere marelă magaziu de pește al d-lui Ioan N. Bidu din Brașov (Târgul Străzilor nr. 25), dela care se poate comanda în or-ice timp, atât în măsură mare, cât și mică, tot felul de pește, iere roșii tescuite, masline, stafide, smochine, roșcovă, toate de calitate cea mai bună și cu prețuri moderate.

Avis.

Domnii, cari au primit de 10—12 zile mai multe exemplare din „Răspunsul la Cartea neagră“ și nu l'au desfășurat până acum și nu le vor putea desface până în ajunul Adunării extraordinare a Asociației transilvane în 9 a. l. c., sunt rugați a aduce cu sine exemplarele nedesfășurate, s'eu, nevenind domniilor la acea adunare, a-le trimite post restante la adresa subscrisului la Sibiu. Doritorii de a avé acel „Răspuns“ îl vor pute primi fără alte speșe din mâinele mele tot în Sibiu, pe timpul cât vor dura ședințele Asociației noastre.

Axentie Severu.

POȘTA REDACȚIUNELI.

D-lui Demostenes în Bucovina. Așteptăm de mult sfârșitul articolului D-vostre. Până atunci nu putem începe cu publicarea.

Literatură.

Au apărut de sub tipar: „Irmosul Paștilor“, compus pentru 3 voci femeesci de Tim. Popovici. Prețul 50 cr. Acest irmos se poate executa de cor de școlari, eventual și de cor de bărbați.

„Maș mărta“, cântec pop. aranjat și armonizat pentru cor mixt (6 voci) de Tim. Popovici; prețul 50 cr.

Se află de vânzare la Librăria Ciurcu, Brașov; la „Librăria diecesană“ Caransebeș și la autor în Brașov (strada Prundului Nr. 8).

Curs practic de limba maghiară pentru școlile populare române, Partea I. (anul I și al II-lea de școlă) este titlul unei cărți, ce s'a tipărit în tipografia arhidiecesană din Sibiu — autorul: D-l I. Dariu cu concursul mai multor bărbați de școlă.

Ca dascăl, drept mărturisind, m'a înveselit apariția unei astfel de cărți, mai ales din motivul, că numele autorului ei, ca ceva cunoscut în literatura noastră pedagogică mi-a fost garanță deplină, că cartea nu poate fi ceva obișnuit, ceva de toate zilele. Am cercat deci o mică excursiune în interiorul ei, unde dela prima pagină începând un tipar trumos, ales și o hârtie fină mi-au fost bun augur călătoriei mele. Și n'nt'adever că numai mulțămire am cules din excursia mea. Un sistem firesc și nesilit te duce ca un drum neted din capul până la finea cărții. Nu te împedecă la singuraticile deprinderi de acea pustie de exemple, cari durere sunt caracteristica aproape a tuturor manualelor de soiul acesta, ci o reducere basată pe fericitul înțeles al lui: „Non multa sed multum“ este meritul care-ți bate mai întâiu la ochiu la judecarea cărții.

Dăr ce mi-a plăcut mie mai mult la această cărțică este că autorul — lucru mai rar — a ținut cont la compunerea ei de o anumită lege psihologică. Și adecă peste curiositatea aceea, care o stărnesc în elev necunoscutul (în cazul de față cuvintele maghiare) densul nu a trecut la ordinea dillei, ci purcedând din principiul că tocmai pe modul de a scoi mulțami îndată această curiositate, această sete de a cunoșce a elevului se basază în mare parte succesul instrucțiunii, a lăsat să urmeze după fiă-care deprindere imediat traducerea cuvintelor maghiare în românește. Corectă imf pare procederea D-lui Dariu și din alt punct de vedere, și anume: în alte manuale de limba maghiară tălmăcirea cuvintelor ungurești pe românește formază un adaus la finea cărții sub numele de glosar. Elevul deci pentru fiă-care cuvânt necunoscut are să fugă de însași lecțiunea sa, să alerge la glosar, de unde întors în cele mai multe casuri uită ce a căutat. Metoda aceasta l'ași asemăna cu o prelegere în care pentru or-ice cuvânt necunoscut învățătorul ar trimite pe elev în clasa vecină,

de unde întorcându-se uită lămurirea primită acolo. D-l Dariu însă adăugând fiă-carei deprinderi imediat traducerea cuvintelor în românește, a ferit cartea sa de greșala pomenită și 'i-a adaus un merit netăgăduit.

Pentru partea a doua a cărții autorul a păstrat aceleași însușiri adăugându-le și alte două, cari merită a fi amintite.

Domnul Dariu adecă, ca învățător bătrân sciind că învățământul intuitiv e lucrul de căpetenie în totă afacerea instrucțiunii, a lăsat la o parte descrierile secei obișnuite prin alte manuale și le-a înlocuit cu nise deprinderi simple, cari privesc obiecte, recvisite și persoane din școlă — va să dăcă curată intuițiune. Din punctul acesta de vedere cartea e de două ori folositoare. Chiar și ordinea în care se urmeză singuraticile deprinderi în partea acesta a cărții se basază pe rëndul acela în care se nasc întrebările în sufletul elevului. Elevul adecă vedând obiecte, recvisite etc., în școlă se întrebă mai întâiu: ce sunt acelea, cum se numesc? — de aceea autorul a început partea a doua a cărții sale cu numele obiectelor și recvisitelor de școlă, cărora a lăsat să le urmeze celelalte deprinderi tot în înțelesul psihologic amintit. Greșeli (mari) în cartea D-lui Dariu n'am găsit afară d'or de puținele și neînsemnatele erori de tipar. — Aceste sunt considerările din cari eu aflui cu cale a atrage atențiunea D-lor învățători asupra acestei cărți, ca asupra unui manual bine succes — și cu toate acestea uimitor de efin. (Costă 16 cr.) A.

Manual de agricultura rațională. Din marelă manual de agricultură rațională, la care lucrăză d-l Dr. George Maior, profesor la școlă centrală de agricultură dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan, în București, a apărut tocmai acum partea primă, intitulată „Agrologia s'eu agricultura generală pentru usul școlilor secundare, speciale și superioare de agricultură, învățământul particular și de consultat pentru agricultorii practici“. Cartea este deja aprobată și din partea ministerului român de agricultură, comerț, industrie și domeniului cu decisiunea dela 19 Febr. c. nr. 2078. Este un op foarte mare și foarte de valoare, asemenea cărui n'am avut până acum în literatura română. Conține vre-o 577 pagini format mare 8°, ér în text sunt intercalate 250 figur. Pentru Români în genere, ca popor agricol, această carte este de-o trebuință ardețore.

Până aci proprietarii și agricultorii noștri atât mari, cât și mici, fiindcă nu găsiu în limba română cărți de agricultură care să fiă la înălțimea cerințelor și progresului timpului modern, trebuiau să recurgă la cărți străine, mai ales nemțesci, dăr nici cu acestea nu prea puteau să se ajute, căci ele nu sunt scrise cu conside-

rarea raporturilor și necesităților actuale ale agriculturii noastre.

De aci înainte am pute dăce, că acest neajuns e delaturat. D-l Dr. Maior, bărbat cu vaste cunoscințe în ale economiei raționale și cu experiențe îndelungate, a dat proprietarilor și agricultorilor noștri o carte, compusă după cei mai buni autori moderni străini și după observațiunile și experiențele proprii ale autorului, care cunoscă așa de bine raporturile economice atât din România, cât și dela noi.

Opul s'a tipărit în tipografia „A. Mușeșianu“ și este editura proprie a autorului. Fiindcă a eșit mai mare, de cum se credea, abia acum a putut să apară de sub tipar și celor ce au abonat'o se va espeda în decursul săptămănei viitoare.

MULTE ȘI DE TOATE.

Flórea cea mai plăcută a împăratului Wilhelm I.

Cea mai plăcută flóre a împăratului german Wilhelm I a fost flórea grăului. Causa pentru care marelă împărat Wilhelm iubea mai mult această flóre și nu alta a tălmăcit'o el însuși și esplicările lui le aflăm în opul: „Marele împărat în mărirea s'a cmenescă“ (Lipsca, editura Bernhard Richter) scris de Paul Pasig.

„Pe când mama mea“, dăce împăratul, dimpreună în mine și fratele meu răposat s'a refugiat din Memel la Königsberg în timpurile acele grele dela începutul vécului nostru (vremile lui Napoleon I) am avut nenorocirea, că tocmai în mijlocul câmpului ni-s'au frânt o rotă dela trăsura. Din cauza acesta n'am putut să mergem mai departe; ne am aședat cu toții pe marginea unui șant, până când vizitiul a reparat, încât-va rotă ca să putem merge mai departe. Din cauza drumului și zăbovelii eu și frate meu am fost osteniți și flămânși, dăr mai ales eu, care eram un copilș mai mic, mai slăbuș și mai gingas, decât frate meu și pentru această mama mea iubită era foarte îngrijată.

Mama, ca să ne facă puțină distracțiă, să mă uităm de fóme, să sculă în picioare pe marginea șantului, ne arată florile acele multe și frumoșe elbastre de prin holde și ne rugă să le astrigem și să le aducem ei.

Din aceste flóri mama impleti o cunună, ér noi ne uităm veseli cum mâinile ei harnice impleteau. Intr'acea mama aducându-și aminte de trista s'orte a țării, de necazul, în care se afla ea și de viitorul copiilor ei, îi pică lacrimă după lacrimă din ochii ei doioși pe cununa impletită din flórea grăului.

Aceste lacrimi mă mișcă adănc și uitând de necazul copilăresc ce-l aveam

de nenorociri, anume celor sgirciți și lacomi.

Inceputul bilcurilor s'eu iarmarócelor.

Ca să scie negustorii că-și fvor vinde marfa cu preț bun, ei își însemnau unele timpuri, când mulțime de ómeni îndătina a se stringe în óre-care loc. Strinsuri de aceste se întemplant de obicei la s'erbători mari. Atuncia mulțimea evlavioșă a poporului năvălia din tóte părțile la templele s'eu la bisericile de prin orașe ca să se închine și să aducă jertfe, și unde poporul era mai ticsit, acolo se aflau și dughenițe lângă dughenițe pline de fel de fel de mărfuri. Câte-odată negustorii își înșirau mărfurile de vânzare chiar în pridvórele templelor. Așa cetim bunăórá în sfintele evanghelii, că Isus Christos a scos afară din templul lui Solomon pe mulți v'ndători și schimbători de bani. — Așa-d'era bilcurile s'eu iarmarócele au început a se face pe lângă temple s'eu pe lângă alte locuri sfinte unde se strungea popor mult ca să fiă de față la slujbele cele dumneșești.

În vechime s'erbătorile cele multe și strălucite ale óeilor păgăni dedeau de multe-ori prilej de se strungea popor mult la un loc.

În locul unde poporul era înghesuit, veniau apoi și caravane încărcate cu mărfuri, și așa piețele se umpleau de ómeni ce aveau fel de fel de îmbrăcăminte și vorbeau în fel de fel de limbi. — Cei mai vestiți și mai cunoscuți dintre toți negustorii erau negustorii fenicienii. Marfa ce-o cumpărau ei dintr'o țără, o vindeau cu câștig bun în altă țără, de unde éră cumpărau marfă și o vindeau cu câștig bun aiurea. Mai ales Arabia era țără aceea, de unde negustorii fenicienii cumpărau pe nimicuri și pe jucării lucruri foarte prețioșe ce le vindeau apoi în alte țări cu mari câștiguri și așa se îmbogățeau.

Meșteșugul corăbieriei s'eu marinăriei.

Apele curgătoare cele mari, cum îi bunăórá apa Dunării din Europa, și apele marilor cu bună s'ema că multă vreme le-au împedecat pe popor să se întâlnescă și să facă negoț. D'era cum omul caută să învingă tóte pedecile ce 'i-se pun în cale, așa a căutat el să învingă și pedecile apelor celor mari. La lucrul acesta se pare că l'a îndemnat nevoia.

Locuitorii de pe malurile sterpe ale

mării vedeau de pildă, că singura lor hrană, anume peștii se depărtau tot mai tare dela maluri și se cufundau departe în apă. De urmărit ei nu-i puteau urmări, d'era nevoia fómei îi îndemnau numai decât să facă ceva. Flămânșii pescari se uitau póte la o insulă verde și frumoșă ce o vedeau în apa mării, și credeau, că de-acolo ar pute aduce destulă hrană pentru densii și pentru familiile lor, d'era cum să ajungă la insula aceea?

Ei póte vedeau, că unele dobitoce înótă spre insulă și cercau apoi și singuri să înóte, d'era ce folos, că calea era prea lungă. Étă însă că de-odată ei ved bună-óra plutind pe mare un trunchiu de lemn cu mulțime de paseri pe densul, cari călătoreșca ca nise corăbieri încusiți și cântă cântece vesele. Cum ved pescarii trunchiul acela plin de paseri, gândul li-se luminéză, ei se apucă de string la un loc mai multe trunchiuri de lemne, le légă la olaltă cu nuiele de răchită, le acoper cu ce pot, și așa slobod pe mare cea dintăiu plută. Cu frică se suie pescarii în pluta aceea, împingându-o cu o prăjină lungă dela mal, și când prăjina nu mai ajunge fundul mării,

ei apucă în mână vislele și își îndreptă pluta cum vréu. Alți ómeni póte au încălecat pe un copac smuls de apa mării și așa au cercat a pluti întâiași-dată pe apă, alții póte au plutit pe un lemn scobit în forma unei coveți.

Destul atăta, că isbutind cu cercarea întâia, ómenii au trebuit să prindă curaj și să facă plute tot mai bune, luându-se după chipul peștelui, care-i înótătorul cel mai iscusit. Cum peștele are cap ascuțit și codă ascuțită, așa cu bună s'ema și ómenii și-au făcut plutele ascuțite în partea de dinainte și de dinapoi, ca să póte tăia cu densele mai ușor apele mării. Apoi în loc de aripi au împenat pluta de amândoué laturile cu visle, éră în loc de codă au împenat'o cu un druc lung și la capătul cel din apă lat, ca s'o póte cârmui s'eu îndrepta după plac. Ca să nu străbată apa pe plută, din început ómenii póte au îngădit'o pe la margini cu butuci ori cu scânduri.

Și écă, ce s'a mai putut întemplant: Un plutaș póte și-a întins odată hainele sale ude pe nise parți înfipti pe plută ca să se usuce la sóre. Bătend v'ntul în haine,

m'am încercat a o mângăia cu vorbe drăgăstose, când mama mea iubită îmi puse pe cap cununa albastră stropită cu lacrimile sale.

Eu pe atunci eram de 10 ani; totuși această scenă mișcătoare rămase neuitată în inima mea și acum ca om în etate sum de credința, că în acea floare se ved strălucind lacrimile tuturor mamelor iubite și pentru aceea iubesc eu florea grâului mai mult ca pe ori-care altă floare.

Cea mai mare corabie din lume.

Dilele aceste s'a asvêrlit în apă, în orașul Hamburg, cea mai mare corabiă din lume. Corabia e destinată pentru transporturi de persoane și se numește „Barbarossa”. Corabia e colosală și fără păreche, e un capo-de operă și o învingere a tehnicei moderne. E interesant, că în mijlocul corăbiei se ridică un edificiu cu două etaje și de 256 pași în lățime, care este aranjat pentru pasagerii din clasa I și a II-a. Restaurantele spațioase, săli de lectură, de conversație, de diferite jocuri aprovizionate au toate comoditățile moderne au loc pe corabie. Afară de acesta mai e loc pe covertă pentru vre-o 2 mii călători. Pentru pregătirea apei de băut s'a instalat un aparat, cu care se pregătesc din apa sărată a mării 18 litri apă bună de băut pe zi. Corabia „Barbarossa” are 20 de luntre de scapare și e luminată cu 650 lămpi electrice. Tote mașinile acomodate la această corabie uriașă lucrează cu o putere de 3500 cai.

Puterea unei balene.

Dacă trebuie să credem unei depeșe din Rockaway Beach, unde o balenă și-a bătut, cu o teribilă isbitură, joc de întreg echipajul corăbiei de pescari „James-Norman” din Barren Irland.

Nouă dintre pescari se scoboriseră într-o corabie mai mică, ca să potă arunca sulita mortală într-o balenă foarte mare, ce mergea lin pe mare.

Dăr d'abia balena simți săgeta și cu o lovitură îngrozitor de puternică asvêrlit corabia dimpreună cu întreg personalul ei la o înălțime de 12—15 picioare în aer.

Tot echipajul depe barca cea mică fu aruncat în mare și balena se făcu nevădută în largul mării cu săgeta cu tot.

Imediat se lăsară pe mare câte-va bărci de scăpare și cei nouă naufragiați fură scăpați.

Marinarii nu se pot dumeri nici acum căci n'au mai auzit despre o asemenea putere la vr-o balenă.

Ei n'au vădut întregă balena, dăr cred, că trebuie să fi fost foarte mare, căci alt-fel nu se pote explica această grozavă forță.

Lăsăm responsabilitate în privința autenticității acestui fapt mandatarului telegramei în cestruine, telegrama adresată țiarului „L'Indépendance Belge”.

Inscințare dela Firma: Brüder Hirsch & Co. Magazin „Au prix fixe Wien I Graben 15”, care au contractat cu mai multe fabrici din lăuntru și străinătate cantități mari de stofe de lână, mătăsă, lingerie, pânzării, garnituri complete de masă, așa că sunt în poziția a oferi on. clientele avantajii mari atât în privința asortimentului horodn, cât și a prețurilor efitune, ce nici o firmă de concurență nu e în stare a face. Racomandă on. clientele a se convinge prin cererea colecțiunii complete de mostre, care o trimite franco și gratis. Trimite și jurnale de modă, care conțin noutățile din urmă de confecțiuni, toalete, pălării, umbrelețe. A se vedé anunțul de pe pagina din urmă.

Calendarul săptămânii.

FEBRUAR. are 28 zile. FAUR.

Table with 3 columns: Zilele, Calend. Iul. v., Calend. Gregor. Rows include Dum., Lună, Marți, Joi, Vin., Sâmb.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Table with 4 columns: Sămînțe, Calitatea, Prețul per 100 oblogr., deta, până. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table with 4 columns: Sămînțe vechi ori nouă, soiul, Calitatea per. Hect., Prețul per 100 oblogr., deta, până. Rows include Săcară, Orz, Ovės, Cucuruz, Hirșcă.

Table with 4 columns: Producătorii, Soiul, Calitatea, Prețul per 100 oblogr., deta, până. Rows include Sem. de trit., Oleu de rap., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Martie 1897. Renta ung. de aur 4% 122.—

Table with 2 columns: Valori, Cu banț gata. Rows include Renta de corone ung., Impr. căil. fer. ung. in aur, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 5 Martie st. n. 1897.

Table with 3 columns: Măsura sau greutatea, Calitatea, Valuta austr. fi. cr. Rows include 1 H. L., 1 kilă, 100 kil.

Cursul lezurilor private.

din 3 Martie 1897

Table with 3 columns: Valuta austr., comp., vinde. Rows include Basilioa, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Bursa de București

din 3 Martie n. 1897.

Table with 4 columns: Valori, Do-bânză, Scad. cup., Cu banț gata. Rows include Renta română perpetuă 1876, Renta amortisabilă, etc.

SCOMPTUR I:

Table with 4 columns: Banca, Valuta austr., Valuta rom., Valuta altă. Rows include Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, Banca Națion. ult. div. 36.—, etc.

Cursul pietei Brașov.

Din 6 Martie 1897.

Table with 4 columns: Valuta austr., Valuta rom., Valuta altă, Valuta altă. Rows include Bancaș. rom. Camp. 9.46 Vënd. 9.49, Argint român. Camp. 9.43 Vënd. 9.45, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De închiriat.

Local de prăvălie aranjat complet cu rafturi, este de închiriat dela 1 Martie st. n. în Satulung (Săcele). Ulița mare, lângă biserica nouă Nr. 673, unde au avut boltă până acuma Ioan N. Stanei.

Doritorii a se adresa la proprietarul D-nul Dumitru Jarnea.

1216 2--8

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

plutașul a vădut că pluta îi merge mai repede. Atuncia lui cu bună sēmă 'i-a venit în gând să întepenescă pe pluta stîlpi înalți de lemn și să-i acopere cu nisce pânzeturî lungi și late, ca să aibă în ce bate vîntul și așa să-i ajute și el a împinge pluta mai departe. Stîlpii cei înalți se chiamă catarguri. Eră pânzeturile întinse pe dînsii se chiamă vîntrele. Ecă așa din bune în mai bune plutele s'au prefăcut cu timpul în corăbii, va să dică omienii au aflat un meșteșug nou, anume meșteșugul de a face corăbii, și a pluti cu dînsese pe apele cele mai mari. Omienii slujbași ai unei corăbii se chiamă corăbieri, marmari și matrozi.

Gândiți acuma, câte nenorociri au trebuit să pătescă marinarii până au putut înlesni primejdioasa călătorii pe mare, și câte greutăți au trebuit ei să învingă ca să ajungă a preface pluta cea mai vechiă în corabia iscusită din țiu de așd. Corabia de răboiu din țiu de astăzi sbôră cu stéguri înfipite pe vîrful ei ca o săgetă pe apele mării împotriva tuturor vînturilor și furtunelor, deși pe dînsa sunt pote mai

bine de-o sută de tunuri și o miă de cătane. Cărmaciul ei apasă numai cu mâna și o îndreptă după plac încotro vré. Poporele de prin alte părți ale lumii, vîdînd întăiași-dată că se apropie de dînsese o corabiă de felul acesta, credeau, că un oraș mare plutesce asupra lor, și catargurile credeau că-s turnuri. Alte popore credeau că corabia îi un fel de Dumneșeu, și de aceea ingenunchiau înaintea ei și se închinău. Sêlbatici din Olanda-nouă au fost cuprinși de spaimă nespūsă și au fugit de pe malurile mării, când au vădut întăia corabiă venind spre dînsii. Ei au socotit că corabia îi o dihaniă eșită din mare, care pufnesce din găteliul ei cel înalt și larg o suflare dêsă și nêgră de fum ce întunecă ceriul.

Cu bună sēmă, că cu plutele cele be-cisnice dela început omienii nu puteau merge tare departe pe mare, ci trebuiau să plutescă numai atăta, ca să potă vedé malurile și să nu rătăcescă. Pentru întem-plări ca acele, când furtunî neașteptate ar fi aruncat pluta departe de maluri, plutașii

pote luau cu dînsii paseri ca să le lase să sbôre, și după sborul lor să vadă, în care parte este pămîntul uscat. Ori și cum plutașii cei dintăiu au trebuit să plutescă pe mare numai țiu, de-orece ușor se putea întempla, ca în nopți întunecose pluta să se isbêscă de stânci și să se sfarme, ori să rămăe înfipți în nisce locuri năsipose.

Fenicienii au fost cei dintăiu, cari au cercat a pluti în largul mării atăt țiu caăt și noptea. Ei își făceau corăbii din copac de cedru de pe munții Lebanon. Cu corăbii de aceste curăjoși Fenicieni au cutezat a pluti în largul mării mediterane, fiind călăuziți țiu de lumina sôrelui, eră noptea de luciul stelelor. Pe ceriu sunt unele stele ce strălucesc mai tare și stau mai tot-dêuna pe un loc, fără să asfîntescă. Fenicienii își însemnau aceste stele precum și țêrile ce erau în dreptul lor, și așa sciau încătrău au să plutescă. Dêcă însê ceriul era întunecat sêu plin de nori, atuncia marinarii lor nu se depărtau pe mare, ci se țineau aprôpe de maluri.

Abia cu ajutorul acului magnetic au

putut marinarii să plutescă în largul mării și în noptile cele întunecose. Acul magnetic are adecă puterea aceea, că arată cu vîrful lui tot-dêuna spre miadă-noptea, și așa marinarii sciu și țiu și noptea încătrău au să călătorească. Dêră pote omienii au dat de acul magnetic foarte târțiu, că cine ar fi gândit, că o bucățică de fer negru să arate calea așa de bine, încăt cu dînsa să te poți duce pe tôte mările. Omienii din partea lumii în care trăim noi, anume Europeanii, au deprins a scii dela Arabii ce-i acul magnetic pe la anul 1100 după Christos, adecă pe timpul acela, când ei mergeau cătră țêra cea sfântă Palestina ca să scôată mormîntul lui Isus Christos din mânil Turcilor. Pe la anul 1300 după Christos sciau acuma tôte poporele de acul magnetic, și abia de atuncia negustoria și marinăria au început a da înainte așa, încăt nici o mare n'a rămas nestrăbătută de corăbii, și s'au aflat chiar părți noué ale pămîntului nostru.

PUBLICAȚIUNE.

Să aduce la cunoștință, că subscria Eforia școlară va ține **Vineri în 28 Februarie 1897 st. v. la 10 ore înainte de amiază**, în cancelaria sa, **licitațiune verbală, pentru arendarea de 13 jugere 1395⁰ pământ de arătură** comasat, aflătoriu pe hotarul Brașovului către Bârsă înaintea stupinii bisericii Sf. Nicolae din Brașov.

Condițiunile de licitațiune se pot ceti în cancelaria subscrisei Eforii în edificiul gimnasiului român suburbial Scheiă.

Eforia școlilor centrale române ort. răs. în Brașov. 1212,2--2.

Nr. 3534—1897.

PUBLICAȚIUNE!

Valabilitatea mărcilor pentru câni, provădute cu anul 1897, expiră cu **15 Martie a. c.** prin urmare, câni, cari cu **16 Martie a. c.** nu vor fi provăduți cu mărci pentru acest an valabile, se vor prinde de cătră călăul orășenesc.

Nouele mărci pro 1897 se pot lua în primire dela cassa de dare orășenescă, începând de astăzi.

Darea de câni, care cu ocașunea luării în primire a mărcilor de câni este de a-se plăti pentru întregul an pentru fiă-care câne peste 3 luni, este pe an.

- a) pentru câne de lux: 8 fl.
- b) pentru câne de vânat, decă posesorul are carte de vânat, 1 fl.

c) pentru fiă-care câne, merit pentru paza căsei și ținut în un spațiu închis: 1 fl.

Se observă, cum-că în intravilan pentru fiă-care câne de curte, în extravilan tot pentru câte 2 câni de curte seu pentru 2 câni dela turme, în fine pentru 3 câni dela turme de munte, este de a se plăti dare de câte 1 fl.

Călătorii, cari cercetază Brașovul și a căror domiciliare în acest oraș durează mai mult de 8 zile, au de-a plăti pentru fiă-care câne anticipative 1 fl. lunariter. Până la solvirea acestei sume cânele este de a se provedea cu botniță și de a se conduce de frânghie.

Brașov, 27 Februarie 1897.

1211,2--2

Magistratul orășenesc.

Se caută

o femeie din familie bună, **ca menageră în casă** și îngrijitoare la 4 copii. — Ajutor 2 servitoare. — Etatea copiilor dela 8 ani în sus. — Remunerație favorabilă. — Se preferă o română, care se cunoscă și limba nemțescă.

A se adresa la D-nul **Vasilie N. Bidu**, comersant în Brașov, seu Orăștie (Szászváros) până la 20 Martie a. c.

INTEMEIATĂ
la 1887.

„VICTORIA“

INTEMEIATĂ
la 1887.

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: A R A D,

casa proprie, calca Archiducele Iosif Nr. 2.

Capital de acții: fl. **300,000.** Fond de rezervă: fl. **100,000.**

Depuneri: fl. **1.000,000.** Circulația anuală: fl. **15.000,000.**

Primesce depuneri spre fructificare după care solvesce 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesce institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. **1000** se restituesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Directiunea institutului.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: **la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.**

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișora și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Orăștie: la Németh János.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului

„MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,59—100

PARFUMERIE.

Prin achizițiune de cantități mai mari, mă aflu în plăcut pozițiune de a oferi cu

Prețuri ieftine

o colecțiune mare de

PARFUMURILE

cele mai bune.

Extracturi, Apă de Colonia, Parfumi pentru odăi, Sa-chete etc., precum și **Săpunuri de toaletă** (glicerină, migdale, flori și ierburi etc.,

COSMETICE

Brilantine, pomadă pentru cap și mustăți.

Fabricile din care sunt comandate toate aceste articole sunt renumite ca cele mai bune și solide și oferă garanția cea mai mare pentru bunătatea și soliditatea marfei.

Cu totă stima:

G. EITEL,
Strada Vămii Nr. 18.

Săpunuri de toaletă și cosmetice.

Vendare de pomi, pădureți și altoi nobili.

(Cumpărătorului de 3—5—10,000 pădureți se dă 5, 10, 15 percente rabat!)

Pădureți, cari au o bogăție de mlădițe, sunt asortați după tăria lor, la aceiaș grosime, care pentru cumpărător este avantajos. — Prețurile moderate respective ieftine.

Pădureți dela 3—4—5 ani, care așezați la locul lor, pot fi altoiți:

I. calitate	gros 20 milim.	100 bucăți	10 fl. — cr.
II. "	" 15 "	100 "	5 " — "
III. "	" 12 "	100 "	2 " 50 "

Pădureți de 2—3 ani, potriviți pentru altoit:

I. calitate	gros 10 milim.	100 bucăți	fl. 2.—, 1000 bucăți fl. 18.—
II. "	" 7 "	100 "	1,60, 1000 " " 14.—
III. "	" 6 "	100 "	1,20, 1000 " " 11.50

Pădureți de 1—2 ani, potriviți pentru altoi vâratice:

I. calitate	gros 5 milim.	100 bucăți	fl. 1.—, 1000 bucăți fl. 9.50
II. "	" 4 "	100 "	fl. —.80, 1000 " " 7.50
III. "	" 3 "	100 "	fl. —.60, 1000 " " 5.50

Sortimentu pădureților este: la Mere, Doucin, Paradise, Birș, Prunus Myrabolano, Saint, Julien, Cireșe, Perseci galbeni, Migdali, Marife, Vișini negri, Vișini nobili, (Prunus mahaleb), Duzi.

La efectuarea comandelor și asortare se ține seamă de mărimile însemnate. Se află o cantitate mare de Duzi de 4—5 ani nealtoiți. Odraslele costă bucata 25 cr., 100 bucăți 20 fl., 1000 bucăți 170 fl. — Mai slab proporțional mai ieftin. — **Acești pădureți se pot procura din:**

școala de pomi a lui
UNGHVARI SANDOR în CZEGLÉD.

Totodată se află următoarele odrasle: Pere, Mere, Pruni, Perseci, Marifi, Cireși, Duzi, Mere birș, cu prețurile următoare: Odrasle de 1—2 ani bucata 15 —20 cr.; dela 2—3 ani bucata 25 cr.; dela 4—5 ani tari bucata 35 cr.

La comande mai mari se dă rabat.

!!Binevoiti a cere lista prețurilor!!

Stofe veritabile de Brünn.

Un coupon 3.10 mtr.	fl. 3.10 stofă bună
lung, suficient pentru 1	fl. 4.10 " "
garnitură de haine băr-	fl. 4.80 " "
bătesci costă numai	fl. 6.— mai bună
	fl. 7.75 fină
	fl. 9.— mai fină
	fl. 10.50 foarte fină

lână curată.

Un coupon haine de salon fl. 10. — Stofe pentru Pardesuri, Loden, Peruvienne, Doskings, Stofe pentru haine de amplotați de stat și cai ferate, Kamgarn fin, Cheviots etc. trimite cu prețurile fabricii, recunoscut ea solid și real.

Depositul fabricii de postav **KIESEL-AMHOF în BRÜNN.**

Mostre gratis și franco. — Liferăție după mostre.

P. T. public se face atent că cumpărând direct dela fabrică are mai mare avantaju ca dela alții. Firma KIESEL-AMHOF în BRÜNN trimite stofele cu prețurile fabricii fără adaos seu rabatul mare ce-l socotesc croitorii.

